

N:o 30.

A/ Herr Fröman, N. A.: Angående protokollsföringens ordnande i Riksdagens Kamrar och om skyndsammare offentliggörande af Riksdagens förhandlingar.

En allmän, ofta upprepad och otvifvelaktigt befogad klagan har försports deröfver, att Riksdagens förhandlingar alltför sent komma till allmänhetens kännedom, äfvensom att de meddelanden derom, som tidigare genom de allmänna tidningarne spridas, icke alltid äro sådana de borde vara, tillförlitliga och opartiska.

För att afhjelpa denna brist hafva tid efter annan, och senast vid detta riksmöte, förslag blifvit framställda. Alla dessa hafva dock gått ut på att, för åstadkommande af ett snabbare meddelande till allmänheten af hvad hos Riksdagen förefaller, en särskild personal under särskild förman borde anställas, som, jemte de för det ordagranna protokollets förande tillsatte notarier, skulle hafva att uppteckna talarnes yttranden och derefter i särskild skrift eller tidning, som skyndsammare än det ordagranna protokollet utkomme, redogöra för öfverläggningarne inom Kamrarne m. m. Det skulle alltså inrättas en dubbel protokolls-föring, lämpad hvar och en för sitt särskilda ändamål. Detta har syns mig vara misshushållning både med krafter och med penningar. Jag kan icke annat finna, än att *en* anteckning eller protokollering för de uppgifna begge ändamålen skulle vara tillräcklig, med andra ord, jag anser den nuvarande protokolls-föringen kunna tillfredsställa behovet så för det ordagranna återgifvandet af talarnes yttranden som för åstadkommande af en sammanfattning utaf desamma.

Härtill fordras dock en förändrad anordning af nämnda protokolls-föring.

Innan jag inlåter mig på det ämnet, bör jag likväl fästa Kammaréns uppmärksamhet på det för all protokollsföring ytterst menliga förhållande, som på detta rum förefinnes, nemligen att talarne icke alltid fullkomligt höras af dem, som skola anteckna och återgifva deras yttranden. Detta bör rättvisligen få gälla såsom förklaring af och ursäkt för många af de anmärkningar, som emot protokollsföringen kunnat göras. Orsakerna till nämnda missförhållande äro: att en och annan talare kan vara nog lågmäld för att göra sin röst hörd öfver hela Kammarén, men en viktigare är den, att vårt sessionsrumms inredning och sittplatsernas anordning äro högst ofördelaktiga i akustiskt hänseende; hvartill kommer att notariebordet för bristande utrymme har en olämplig plats, samt slutligen den i förevarande hänseende icke minst inverkan omständighet, att tystnad ej alltid till önskelig grad är rådande inom Kammarén och närmast omkring notariebordet, under det öfverläggningarne pågå.

Men, oafsedt dessa svårigheter för en noggrann uppfattning af talarnes yttranden och i följd deraf äfven för deras trogna återgifvande, — svårigheter dem det icke står i Kammaréns makt att helt och hållet undanrödja — vill det synas som skulle den nu varande protokollsföringen kunna på ett ändamålsenligare sätt ordnas. Detta borde, i min tanke, ske på det sätt, att i spetsen för densamma ställdes en person, så aflönad att han kunde uteslutande egna sig åt detta uppdrag. Han skulle bära hela ansvaret för protokollsföringen, men deremot hafva afgörande inflytande på protokollisternas tillsättning — detta allt naturligtvis i den mån det låter sig förenas med Riksdags-ordningen och Kamrarnes arbetsordningar samt med de af Kamrarnes sekreterare nu utöfvade åligganden, hvilka skulle förblifva oförändrade. Den ansvarighet för protokollsföringen, som nämndes, skulle innebära, att den ifrågasatta föreståndaren för protokollsföringen borde vaka öfver, ej allenast att det ordagranna protokollet blefve på sin tid ordentligt uppsätt och fullständigt aflemnadt till trycket, utan ock att en sammanfattning deraf, upptagande öfverläggningsämnen, besluten och talarnes yttranden i korthet, trycktes och, under vanliga förhållanden, utgäfves inom kortare tid, exempelvis högst 48 timmar efter slutet af den öfverläggning, det omfattade. För detta ändamål skulle till hans förfogande ställas nödiga arbetskrafter men arbetet ordnas, så vidt möjligt vore, med den besparing af krafter, som jag redan antydt.

Och denne protokollsföreståndare, eller huru man ville nämna honom, skulle vara en Riksdagens tjänsteman, icke tillsättas och aflönas för hvarje riksdag utan för år, till en början på prof och, om detta

lyckades, på lifstiden. Under tiden emellan riksmötena skulle han hafva till skyldighet att kostnadsfritt eller emot någon ringare ersättning, alltså i mån af den aflöning Riksdagen honom tillade, undervisa hugade personer i stenografi, hvarigenom en skola i denna nyttiga konst kunde bildas till fromma ej blott för Riksdagen utan ock för andra rådpläggande församlingar.

Den ofvan nämnda prof tiden borde kanske rättast bestämmas till mer än ett år, men för att undvika dervid måhända mötande formel hinder, kunde den person, som till befattningen ifrågakomme, nu antagas på blott ett år, dock så, att han tillsattes redan under detta riksmöte, på det att han måtte ega nödig beredsetid till ett kommande.

Förebilden till detta mitt förslag är i hufvuddragen hemtad från Norge och Danmark, som i den anordning, hvarom fråga är, obestriddigen stå långt framom oss.

En fullständigare efterbildning af detta mönster låter sig dock icke förena med den enligt våra grundlagar hvarje talare förbehållna justeringsrätt, ty det är klart, att denna alltid kommer att lägga hinder i vägen för ett omedelbart offentliggörande af öfverläggningarne, så vidt detta skall hafva anspråk på att vara officiellt. Det måste alltid blifva svårt att i ett dylikt meddelande förena snabbhet och tillförlitlighet, men det har visat sig, att medel finnas att åtminstone till en viss grad närma dessa motsatser till hvarandra. Huru detta tillgår, behöfver här icke utvecklas, emedan något upphäfvande af eller förändring i justeringsrätten icke åsyftas. Meningen är nu endast att bredvid det ordagranna, den nu brukliga justeringen underkastade protokollet, som fortfarande i vanlig ordning kommer att utgifvas, inrätta ett annat efter ofvannämnda mönster, som hastigare skulle meddela allmänheten hvad vid riksdagen förekommer och sålunda söka afhjelpa den öfverklagade bristen på omedelbar vevselverkan emellan representationen och de representerade. Att denna inrättning komme att medföra ökade kostnader är obestriddigt, men om den skulle kunna leda dertill, att denna mera kortfattade redogörelse för Riksdagens förhandlingar befunnes tillfredsställande och gjorde det ordagranna protokollets *tryckning* öfverflödig — ty skrifvet borde detsamma väl alltid finnas och förvaras — så skulle derigenom i framtiden en sådan besparing i riksdagskostnaderna kunna göras, att den nu ifrågasatta kostnadstillökningen komme att så småningom ersättas.

En vigtig och svårlöst fråga är den, huruvida en och samma protokollsföreståndare skulle hafva bestyret med protokollet i begge Kamrarne, eller om detta skulle uppdragas åt särskilda personer. Det

förstnämnda förhållandet eger rum i Danmark och Norge och medför den stora fördelen af enhet och deraf härflytande större raskhet och kraft i bestyrets utförande, någonting som är snart sagdt oundgängligt, när det gäller att med en sådan skyndsamhet, som önskas, samla, ordna, affatta och till trycket befordra begge Kamrarnes samtida förhandlingar. Men å andra sidan förekommer att beakta den väsendtliga skillnad, som eger rum mellan representationens olika fördelningar hos oss och i grannländerna. Denna vållar, att i sistnämnda länder den ena fördelningen har betydligt färre sammanträden än den andra och jemväl icke alltid på samma tider. Detta gör att hos dem icke allenast samma protokollsföreståndare utan ock samma protokollister tjenstgöra på begge fördelningarne, något som hos oss icke kan ifrågakomma.

Måhända skulle uppgiften tillsvidare och på försök kunna lösas så, att samma protokollsföreståndare tillsattes för begge Kamrarne och att denne, som väl i allmänhet måste förutsättas icke medhinna att sjelf syssla med uppteckningen af den muntliga öfverläggningen i någondera Kammaren, uti hvardera anstälde under sig en vice protokollsföreståndare med de skyldigheter protokollsföreståndaren honom pålade.

På nu i korthet antydda grunder vågar jag föreslå:

att vid detta riksmöte för det nästföljande, och vid hvarje kommande riksmöte för det efterföljande, måtte, i den ordning, hvarom Kamrarne sinsemellan öfverenskomma, tillsättas en protokollsföreståndare med rättighet att på protokollisternas tillsättning i begge Kamrarne ega det inflytande, som låter sig förenas med gällande Riksdags-ordning och de särskildt antagna arbetsordningarne för Kamrarne, och att erhålla det arbetsbiträde han visar sig för ändamålet behöfva, men med skyldighet icke allenast att under riksmötena ansvara ej mindre för de muntliga öfverläggningarnes ordentliga antecknande och uppsättande i begge Kamrarne än ock för så väl det ordagranna protokollets aflemnande till tryckning på föreskrifven tid, som för upprättande och befordrande till trycket inom kortaste tid, under vanliga förhållanden ej öfver 48 timmar, efter slutet af det plenum, för hvars förhandlingar redogöres, i särskild skrift

skrift eller tidning, af en sammanfattning utaf nämnda protokoll, innehållande öfverläggningsämnenas, beslutens och talarnes yttranden i sin helhet eller i förkortning, allt efter omständigheterna; utan^{om}öck, mellan riksdagarne, att kostnadsfritt eller emot någon ringare ersättning, allt i mån af den aflöning Riksdagen honom tillerkänner, meddela undervisning i stenografi åt dertill hugade personer; börande i öfrigt det Utskott, till hvilket denna motion hänvisas, vara oförhindradt att i ofvan intagna bestämuingar^o göra de jemnkningar och tillägg, som kunna befinnas för ändamålet lämpliga.

Om denna motions hänvisande till Kammarens Tillfälliga Utskott anhålles.

Stockholm den 14 Februari 1874.

N. A. Fröman.